

๗

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฏ
สารบัญแผนผัง	๗
สารบัญแผนภูมิ	ฌ
สารบัญแผนที่	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
สมมติฐานการศึกษา	3
ขอบเขตและวิธีการศึกษา	4
1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	4
1.4 ทฤษฎี แนวคิดและวรรณปริทัศน์	5
1.6.1 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	6
1.6.2 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	7
1.6.3 ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	10
1.6.4 แนวคิดในการจัดการสิ่งแวดล้อม	11
1.6.5 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิชุมชนและหน้าที่ของรัฐบาล	13
1.6.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	29

บทที่ 2	ระเบียบวิธีการศึกษา	30
2.1	แหล่งข้อมูล	30
2.2	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	31
2.3	การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
2.4	การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 3	บทบาทสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล	35
3.1	บทบาทตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	35
3.2	บทบาทของ อบต. ในการพัฒนาท้องถิ่น	37
3.3	บทบาทที่หน่วยงานส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคจะถ่ายโอนให้ อบต.	39
3.4	ภารกิจที่ อบต. ต้องปฏิบัติเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับแนวทางในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8	39
3.5	วิธีการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญสำหรับ องค์การบริหารส่วนตำบล	40
3.5.1	วิธีการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยการจัดตั้งป่าชุมชน	41
3.5.2	วิธีการบริหารจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม	44
3.5.3	วิธีการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	46
3.5.4	วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	47
3.5.5	วิธีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์	51
บทที่ 4	บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นจังหวัดน่าน	56
4.1	ภูมิเนเวศ และสภาพปัญหาจังหวัดน่าน	56
4.2	ปัญหาของจังหวัดน่าน	58
4.3	สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลคู่ใต้ ผาสิ่งห์ กลางเวียง และไหล่น่าน จ.น่าน	60
4.4	การบริหารงานของ อบต. ในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	67
4.4.1	ลักษณะและข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหาร อบต.	67
4.4.2	ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร อบต. ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม	73
4.4.3	บทบาทของผู้บริหาร อบต. ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	79

	ญ	
	4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้อง	83
	4.6 กรณีศึกษาตัวอย่าง การบริหารการจัดการทรัพยากร การอนุรักษ์ พันธุ์สัตว์น้ำ	94
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	106
	5.1 สรุปผลการศึกษา	106
	5.2 สรุปบทบาทของผู้บริหาร อบต. ในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการ จัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ศึกษา	108
	5.3 อภิปรายผลการศึกษา	108
	5.4 ข้อเสนอแนะ	109
บรรณานุกรม		113
ภาคผนวก		119
ประวัติผู้ศึกษา		149

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สภาพทั่วไปของ อบต.ที่ทำการศึกษา	61
ตารางที่ 2 ข้อมูลที่สำคัญในการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ปัญหาการใช้ ทรัพยากร และศักยภาพการพัฒนา	64
ตารางที่ 3 ผู้บริหาร อบต. จำแนกตามตำแหน่ง	67
ตารางที่ 4 ผู้บริหาร อบต. จำแนกตามกลุ่มอายุ	69
ตารางที่ 5 ผู้บริหาร อบต. จำแนกตามระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง	70
ตารางที่ 6 ผู้บริหาร อบต. จำแนกตามระดับการศึกษา	71
ตารางที่ 7 ผู้บริหาร อบต. จำแนกตามอาชีพหลัก	71
ตารางที่ 8 แรงจูงใจในการรับสมัครหรือคัดเลือกเป็นสมาชิกผู้บริหาร อบต.	71
ตารางที่ 9 ผู้บริหาร อบต. จำแนกตามรายได้	72
ตารางที่ 10 ความรู้ความเข้าใจผู้บริหาร อบต. ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	74
ตารางที่ 11 ความสนใจปัญหาสิ่งแวดล้อม	77
ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร	78
ตารางที่ 13 การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	79
ตารางที่ 14 บทบาทผู้บริหาร อบต. ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	80
ตารางที่ 15 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	82
ตารางที่ 16 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มเพศในการบริหาร การจัดการฯ	83
ตารางที่ 17 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มอายุในการบริหาร การจัดการฯ	84
ตารางที่ 18 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มระดับการศึกษา ในการบริหาร การจัดการฯ	85
ตารางที่ 19 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มตำแหน่งในการบริหาร การจัดการฯ	86
ตารางที่ 20 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ในการบริหาร การจัดการฯ	87
ตารางที่ 21 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มอาชีพของผู้บริหาร อบต. ในการบริหาร การจัดการฯ	88
ตารางที่ 22 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มรายได้ต่อปี ในการบริหาร การจัดการฯ	88
ตารางที่ 23 บทบาทผู้บริหาร อบต. กับกลุ่มสถานภาพสมรส ในการบริหาร การจัดการฯ	89

ฎ

ตารางที่ 24	บทบาทผู้บริหาร อดต.กับกลุ่มแรงจูงใจในการบริหาร การจัดการฯ	90
ตารางที่ 25	บทบาทผู้บริหาร อดต.กับกลุ่มระดับความสนใจในการบริหาร การจัดการฯ	90
ตารางที่ 26	บทบาทผู้บริหาร อดต.กับกลุ่มแหล่งสื่อในการบริหาร การจัดการฯ	91

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ คอยแก้ว ต. คูใต้ อ.เมือง จ.น่าน	45
รูปที่ 2 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บทบาทของ อบต. อีกด้านหนึ่ง	53
รูปที่ 3 การแข่งขันวอลเลย์บอล อบต.สัมพันธ	53
รูปที่ 4 การอบรมเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มอัครเมืองน่าน	54
รูปที่ 5 เยาวชน อบต.ไหล่น่าน สมาชิกเครือข่ายอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ	54
รูปที่ 6 การเสนอโครงการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ใน อบต.กลางเวียง	101
รูปที่ 7 การประชุมในลักษณะพหุภาคีโดยประชาคมตำบล ที่วัดดอนไชย อ.เวียงสา จ.น่าน สนับสนุน การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ	101
รูปที่ 8 เยาวชนชุมนุมห้องเรียนมังฉา ประชาสัมพันธ์ พิธีสืบชะตา แม่น่าน่าน และทอดผ้าป่าพันธุ์ปลา	102
รูปที่ 9 พิธีสืบชะตาแม่น่าน่าน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น	102
รูปที่ 10 การเปิดเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ	103
รูปที่ 11 ผู้ศึกษา หนึ่งในพหุภาคี เป็นผู้บริหารจัดการเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ	103
รูปที่ 12 ผู้บริหาร อบต. รับมอบอาหารปลาจากเครือข่ายชาวบ้าน	104
รูปที่ 13 การทอดผ้าป่าพันธุ์ปลา วิธีการประยุกต์ทางศาสนา	104
รูปที่ 14 เขตอุทยานเป็นที่พักผ่อนให้อาหารปลาของเยาวชน	105
รูปที่ 15 อุทยานมังฉาเฉลิมพระเกียรติฯ ยามเช้า แบบอย่างการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำแบบยั่งยืน	105

สารบัญแผนผัง

	หน้า
แผนผังที่ 1 กรอบความคิดในการศึกษา	5
แผนผังที่ 2 กรอบการบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม	11
แผนผังที่ 3 การจัดสมดุลภาพของการพัฒนา	13
แผนผังที่ 4 ขั้นตอนและแนวทางสำหรับการจัดการมูลฝอย	50
แผนผังที่ 5 แนวทางการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำแบบยั่งยืน	95
แผนผังที่ 6 การบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรท้องถิ่นและเครือข่าย	99

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ภูมิตำแหน่งผู้บริหาร อบต.	68
แผนภูมิที่ 2 ผู้บริหาร อบต. จำแนกตามเพศ	69
แผนภูมิที่ 3 สภาพสมรส	72
แผนภูมิที่ 4 ความรู้ ความเข้าใจในการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ใน อบต. 9 ประเด็น	73
แผนภูมิที่ 5 การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	75
แผนภูมิที่ 6 การรับรู้สภาพปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมใน อบต. 10 ประเด็น	76
แผนภูมิที่ 7 ความสนใจปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต.	77
แผนภูมิที่ 8 การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	78
แผนภูมิที่ 9 บทบาทผู้บริหาร อบต. ต่อการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	80
แผนภูมิที่ 10 ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมใน อบต. 15 ประเด็น	81

ณ

สารบัญแผนก

	หน้า
แผนที่ที่ 1 กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชน จ.น่าน	43
แผนที่ที่ 2 การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดน่าน	56
แผนที่ที่ 3 การแบ่งเขตการปกครอง อ.เมืองน่าน จ.น่าน	62
แผนที่ที่ 4 การแบ่งเขตการปกครอง อ.เวียงสา จ.น่าน	63
แผนที่ที่ 5 กลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ จ.น่าน	98

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
Chiang Mai University